

تواضع نبض حیات

www.ketab.ir

تهیه و تألیف:

فاطمه جوکار

سرشناسه: جوکار، فاطمه، ۱۳۵۷-

عنوان و نام پدیدآور: تواضع نبض حیات / تهیه و تالیف فاطمه جوکار

مشخصات نشر: قم: امتداد حکمت، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۱-۰۶-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: فروتنی

Humility

موضوع: فروتنی - جنبه‌های مذهبی - اسلام

موضوع: Humility - Religious aspects - Islam

رده بندی کنگره: BJ۱۵۳۳

رده بندی دیویی: ۱۷۹/۹

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۶۳۳۶۳

کتابخانه ملی ایران

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۸۱-۰۶-۳

شمارگان: ۵۰۰

قطع: وزیری

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۰۹۹۲۸۲۷۱۱۰۵

کلیه حقوق محفوظ است..

نام کتاب: تواضع نبض حیات

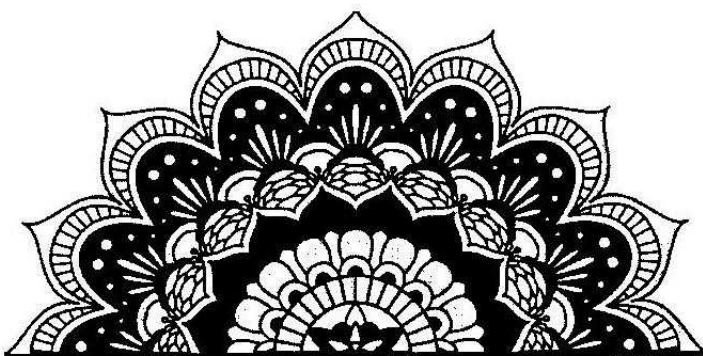
نام نویسنده: فاطمه جوکار

ناشر: امتداد حکمت

سال چاپ: ۱۴۰۰

نوبت چاپ: اول

صفحه آرایشی: علی ملاتی

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۳.....	بخش اول: مبادی و مفاهیم
۱۴.....	فصل اول: مبادی
۱۶.....	پیشینه شناسی
۱۷.....	فصل دوم: مفهوم شناسی
۱۷.....	۱- تواضع در لغت و اصطلاح
۱۹.....	۲- تکبر در لغت و اصطلاح
۲۱.....	۳- اهمیت تواضع در قرآن
۲۳.....	۴- اقسام تواضع
۲۳.....	۴-۱ تقسیم تواضع از لحاظ آثار
۲۳.....	الف: آثار فردی تواضع
۲۴.....	ب: آثار اخروی تواضع
۲۵.....	ج: محل بحث و یا آثار اجتماعی تواضع

۲،۴- اقسام تواضع از لحاظ ماهیت ۲۸

الف- تواضع تکوینی ۲۸

ب- تواضع تشریعی ۲۹

۳،۴- تقسیم تواضع به مدح و مذموم ۳۱

الف: تواضع در برابر متکبران ۳۱

ب: تواضع در برابر کافران ۳۲

بخش دوم: آثار اجتماعی تواضع در خانواده ۳۵

مقدمه ۳۶

فصل اول: آثار تواضع در روابط میان همسران ۴۰

۱. آثار تواضع در روابط میان همسران در قرآن ۴۰

۲. آثار تواضع در روابط میان همسران در روایات ۴۱

فصل دوم: آثار تواضع در روابط میان فرزندان نسبت

به والدین ۴۵

فصل سوم: آثار تواضع در روابط میان سایر اعضاء

خانواده (فرزندان نسبت به هم) ۵۱

بخش سوم: آثار اجتماعی تواضع در جامعه فرهنگی ۵۳

فصل اول: آثار تواضع در محیط های آموزشی ۵۴

گفتار اول: آثار تواضع در روابط میان همکاران ۵۴

گفتار دوم: تواضع مدیران در مقابل کارکنان ۵۷

گفتار سوم: آثار تواضع در روابط میان استاد و شاگرد ۵۹

داستان حضرت خضر و موسی (علیه السلام) ۶۰

خداوند متعال انسان را موجودی اجتماعی آفرید و طبعاً در راستای همین اجتماعی بودن بشر ارزشها و قوانین را فرا روی راهش قرار داده است یکی از ویژگیهای مهم اخلاقی که به عنوان یک اصل عالی و ارزش اجتماعی در زندگی هر انسانی متخلق به اخلاق نیکو دیده می شود تواضع است دین مقدس اسلام و برخی آیاتی نورانی قرآن در این باره تأکید زیادی دارند و ضد آن تکبر را با شدیدترین تعبیرات نکوهش می نماید. تواضع ارزشی است اجتماعی که بدون آن هیچ اصلی در جامعه برقرار نمی گردد. اگر بخواهیم تأثیر این ارزش اخلاقی را درک کنیم باید جامعه ای را تصور نمائیم که گروهی از متکبران آن را ایجاد کرده اند.

تواضع دلها را نرم، و دورترین اشخاص را به انسان نزدیک می کند. فروتنی از صفات نیکو و پسندیده است که در فرهنگ اسلامی به عنوان یکی از ارزشهای اخلاقی و ملاک برخورد درست انسانها نسبت بهم در جامعه شناخته شده است. فروتنی در برابر مردم به هر میزان از شایسته و مخالفت و ملاکهای پوچ و ضد ارزشی بدور باشد به همان میزان پر ارج تر و پسندیده است.

در جوامعی که در آن مظاهر تکبر رشد کند از جوامع دیگر در معرض سقوط و از هم پاشیدگی قرار دارد. چنانکه آیات فراوانی در زمینه تشویق به این فضیلت اخلاقی و نیز آیات بسیاری به دوری از تکبر که ضد تواضع می باشد بیان شده. بنابراین قرآن به عنوان کتاب جامع و کامل ما مسلمانان از جمله موضوعات اخلاقی را که برای شخص به عنوان فردی در جامعه در خورد با دیگران متذکر می شود تواضع و فروتنی است. در واقع تاریخچه تواضع برمیگردد به همان پیدایش آدمی لحظه هایی که خداوند از ملائکه خواست در برابر آدم سجده کنند سجده خود نهایت تواضع را نشان می دهد.

تواضع کشتزاری است که در آن گلهای زیبا و عطر آگین برادری، صفا، مهر و محبت، عزت، بزرگواری، شرافت رابه ارمغان می آورد. و نخل وجود انسان را از طوفان نفس

اماره و تند باد و غرور مصون می‌دارد. در این موضوع مورد بحث کسانی بحث کردند: از جمله اهمیت تواضع از منظر قرآن و روایت مورد بررسی قرار داده شد اما بطور کامل آثار تواضع را مورد بحث قرار ندادند و لذا سعی شده در این کتاب این موضوع را در زمینه های ارتباط مدیران و والدین و مومنان نسبت به هم بیشتر مورد بحث قرار دهیم و نیز با توجه به اهمیت و ارزش این فضیلت اخلاقی در قرآن سعی شد با تدبّر در آیات قرآن و لا به لای تفاسیر و مطالعه کتابها حداقل امکان این موضوع مهم با رویکرد قرآنی بررسی شود. تا هم آیات این ارزش اخلاقی کاملاً روشن شود و هم آیات قرآنی کاملاً نمود پیدا کند. و تبیین شود که به این فضیلت در قرآن نیز اشاره شده است. این کتاب از چهار بخش تشکیل شده است.

بخش اول کلیات می‌باشد، که در دو فصل مرتب شده. فصل اول مبادی و فصل دوم مفهوم شناسی می‌باشد.

بخش دوم آثار اجتماعی تواضع در ده خانواده می‌باشد که از ۳ فصل تشکیل شده است. فصل اول: آثار تواضع میان اعضای خانواده. فصل دوم: آثار تواضع در روابط میان همسران و فصل سوم آثار تواضع در روابط فرزندان نسبت به والدین می‌باشد.

بخش سوم آثار اجتماعی تواضع در جامعه فرهنگی می‌باشد که در ۳ فصل تنظیم شده است که فصل اول آثار تواضع در محیطهای آموزشی می‌باشد فصل دوم آثار تواضع در روابط میان دوستان. و فصل سوم آثار تواضع در مبلغان دینی می‌باشد بخش چهارم تأثیر اجتماعی تواضع در جامعه سیاسی می‌باشد که در ۳ فصل تنظیم شده است. فصل اول آثار تواضع در برخورد با رهبران با امت اسلامی، فصل دوم. آثار تواضع در برخورد رهبران با مخالفان و دشمنان و فصل سوم آن آثار تواضع در رفتار مردم با مومنین نسبت به هم می‌باشد